

Grevillea robusta (Silver oak)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

Class- Magnoliopsida

Order- Proteales

Family- Proteaceae

Genus- *Grevillea*

Species- *robusta*

Habitat- *Grevillea robusta* is commonly found in the Western Ghats, Nilgiris, and as an avenue or ornamental tree in many urban and rural areas.

Morphology- *Grevillea robusta* is a fast-growing, evergreen tree that can reach up to 20–30 meters in height. It has a straight trunk and a conical shape when young, becoming more irregular with age. The leaves are large, fern-like, and deeply divided, giving the tree a graceful, lacy appearance. The bright golden-orange flowers are arranged in toothbrush-like racemes and bloom mainly in spring. The fruits are woody follicles containing winged seeds, aiding in wind dispersal.

Economic Importance-

Helps in controlling soil erosion and improving soil structure due to its deep root system.

Used as a shade tree in coffee and tea plantations.

The wood is lightweight, strong, and resistant to pests, used in furniture, cabinetry, and construction.

ग्रेविलिया रोबस्टा (सिल्वर ओक)

वर्गीकरण-

जगत: पादप

विभाग :मैग्नोलियोफाइटा

वर्ग :मैग्नोलियोप्सिडा

क्रम - प्रोटियेल्स

कुल - प्रोटिएसी

जाति -ग्रेविलिया

प्रजाति - रोबस्टा

आवास (Habitat):

ग्रेविलिया रोबस्टा सामान्यतः पश्चिमी घाट, नीलगिरी पहाड़ियों, तथा कई शहरी और ग्रामीण क्षेत्रों में सड़क किनारे और सजावटी वृक्ष के रूप में पाई जाती है।

आकृति-विज्ञान (Morphology):

ग्रेविलिया रोबस्टा एक तेज़ी से बढ़ने वाला, सदाबहार वृक्ष है, जो 20 से 30 मीटर तक ऊँचा हो सकता है। इसकी तना सीधा होता है और प्रारंभ में यह शंक्राकार आकार का होता है, जो समय के साथ अनियमित रूप ले लेता है। इसकी पत्तियाँ बड़ी, फ़र्न जैसी और गहराई से विभाजित होती हैं, जिससे वृक्ष को एक सुंदर, झिलमिलाती उपस्थिति मिलती है। इसके चमकदार सुनहरे-नारंगी फूल दूधब्रश जैसे गुच्छों में लगते हैं और मुख्यतः वसंत ऋतु में खिलते हैं। इसके फल लकड़ी जैसे फली होते हैं जिनमें पंखदार बीज होते हैं, जो हवा के माध्यम से फैलते हैं।

आर्थिक महत्व (Economic Importance) :

इसकी गहरी जड़ों के कारण यह मृदा अपरदन को रोकने और मिट्टी की संरचना सुधारने में सहायक है।

काँफी और चाय बागानों में इसे छायादार वृक्ष के रूप में प्रयोग किया जाता है।

इसकी लकड़ी हल्की, मजबूत और कीटरोधी होती है, जिसका उपयोग फर्नीचर, अलमारियाँ और निर्माण कार्यों में किया जाता है।

ਗਰੇਵਿਲੀਆ ਰੋਬਸਟਾ (ਸਿਲਵਰ ਓਕ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਪ੍ਰੋਟੀਏਲਜ਼

ਪਰਿਵਾਰ - ਪ੍ਰੋਟੀਏਸੀ

ਜੀਨਸ - ਗਰੇਵਿਲੀਆ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਰੋਬਸਟਾ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਗ੍ਰੇਵਿਲੀਆ ਰੋਬਸਟਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟਾਂ, ਨੀਲਗਿਰੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜਾਵਟੀ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦਰੱਖਤ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

ਗ੍ਰੇਵਿਲੀਆ ਰੋਬਸਟਾ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲਾ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਰਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਰੱਖਤ ਹੈ ਜੋ 20 ਤੋਂ 30 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਤਣਾ ਸਿੱਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੰਕੂਆਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਮਰ ਨਾਲ ਅਣਅਨੁਕੂਲ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਵੱਡੇ, ਫਰਨ ਵਰਗੇ ਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦਰੱਖਤ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਲਸੀਲਾਪਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਚਮਕਦਾਰ ਸੁਨਹਿਰੀ-ਨਾਰੰਗੀ ਫੁੱਲ ਬੁਰਸ਼ (ਟੂਥਬ੍ਰਸ਼) ਜਿਹੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਫਲ ਕੋਠੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਵਾ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਇਸ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਟਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਹ ਅਤੇ ਕੌਫੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਂਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਲੱਕੜ ਹਲਕੀ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਧਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਫਰਨੀਚਰ, ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।